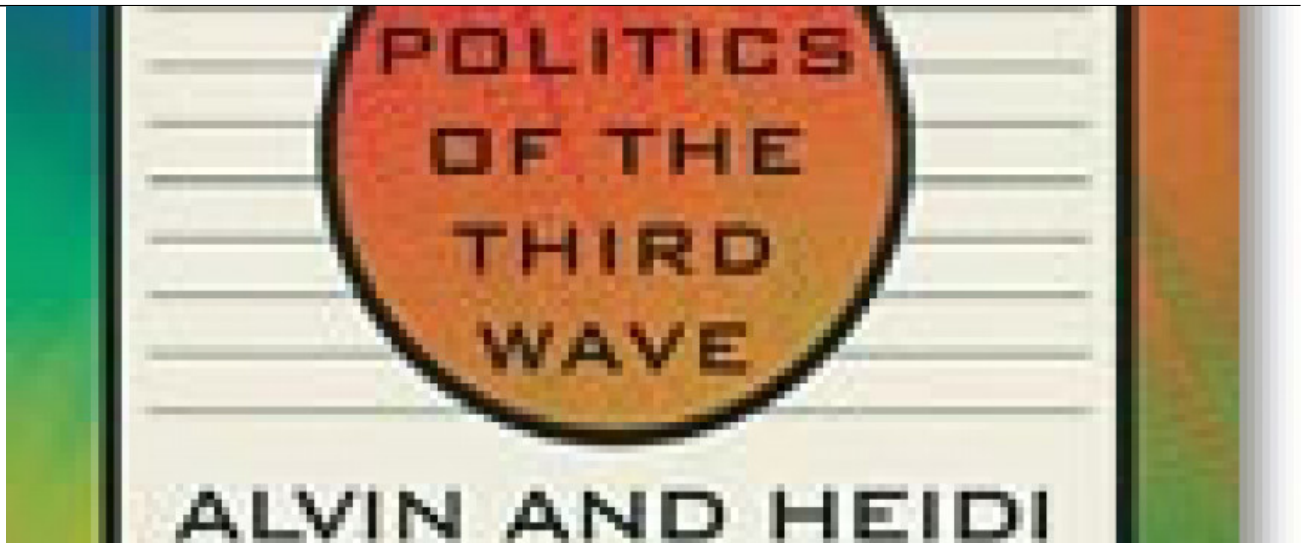


Kitekint? - Harc a globális hegemóniáért

2009 június 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Az amerikai politikai elit új gondolkodása áll a megel?z? csapásokra épül? új amerikai külpolitika mögött.

Az elit gondolkodását talán mindenkinél er?sebben formálta egy házaspár, Alvin és Heidi Toffler, akik 1970-ben

megjelent Jöv?sokk, 1980-ban kiadott A harmadik hullám és 1990-ben publikált Hatalomváltás cím? könyvükkel világossá tették, hogy forradalmi változásokat élünk át, amelyek gyökeresen átformálják a politikát, a gazdaságot és a kultúrát egyaránt. Az amerikai elit e könyvek alapján értette meg, hogy a földre épül? agrártársadalom és a t?kére épül? ipari korszak után most a tudásra épül? "harmadik hullámban" élünk, és az új korszak hatalmas feszültségekkel és konfliktusokkal veszi át az uralmat a megel?z? ipari kortól.

Kisebb figyelmet kapott egy 1995-ben megjelent könyvük, amelyben a szerz?k még tovább mennek, és megjósolják a világ mai konfliktusait. Tofflerék azt mondják, hogy olyan hatalmas összecsapáshoz érkeztünk el, amit az eddigi történelem nem ismert, mert a tudásra épül? hullám összeütközik a t?kére épül? korábbi társadalom gondolkodásával, értékeivel, intézményeivel és érdekeivel. A korábbi agrártársadalom sem adta át harc nélkül a helyét az új ipari társadalomnak, de az akkori küzdelem eltörpül a mostanihoz képest. Azt mondják, hogy az 1650-1750 körül kibontakozó ipari hullám el?ször országokon belül vette át az uralmat - ez volt az amerikai polgárháború az USA-ban, a Meidzsi forradalom Japánban, s az olasz és a német egyesülés is az ipari forradalom következménye. Majd az új ipari államok elindultak a világuralmi szerep felé, és globális háborúkat viseltek azért, hogy az ipari hullám, tehát a t?ke korának világhatalmává váljanak. A történelem hullámtermészet?, állítják Tofflerék: amikor egy új hullám legy?zi a megel?z?t, akkor összeütközik vele, ebb?l hatalmas kisülések, azaz forradalmak és háborúk keletkeznek. A múlt század két világháborúja, forradalmai és a sok helyi háború jelzik, hogy milyen er?sek ezek a kisülések.

Most azonban nagyságrendileg nagyobb feszültség halmozódott fel a világban, mert a tudásra épül? harmadik hullám és az ipari társadalom összeütközése sokkal nagyobb er?ket mozgat meg, és gyökeresebb átalakulást hoz, mint az el?z? összecsapás, ráadásul sokkal gyorsabban megy végbe. Az USA, az Európai Unió és Japán már a harmadik hullámban élnek, a tudás itt már fontosabb, mint a t?ke, a föld pedig végleg háttérbe szorult. E társadalmakon belül azonban naponta összeütközik a két er?, tehát a t?ke és a tudás; innen ered a politika, a társadalom, a család, az oktatás, az egészségügy és az ipari társadalomban kiépült többi intézmény instabilitása és válsága. Az USA különösen er?sen érzi ezt a bels? feszültséget, mert a nemzet, a történelmi tradíciók és más hagyományos összetartó er?k nem fékezik a harmadik hullám elsöpr? gy?zelmét, ezért itt a bels? konfliktusok is er?sebbek. Ezeket id?nként küls? konfliktusok oldják fel, mert ha Amerika hadban áll, akkor a bels? széthúzó er?k egybesimulnak, és a nemzet egy emberként az elnök mögé áll.

A tudásra épül? hatalmak információt és innovációt adnak el a világnak, ez jelenik meg a vezetési technikákban, az új képi és zenei kultúra termékeiben, a fejlett technológiákban, az oktatásban és az egészségügyben, valamint a pénzügyi és más szolgáltatásokban. Új termékük a katonai védelem, amit a leger?sebb katonai hatalom, az Egyesült Államok értékesít a világ egyre nagyobb részében. A tudásgazdaság új termékeit az USA, Európa és Japán is képes el?állítani, ezért globális verseny folyik a piacok és vev?k megszerzéséért. Ahogy az új ipari hatalmak világháborúkban próbálták legy?zni egymást, és ennek tétje az volt, hogy maguknak biztosítsák az ipari termékek piacait, úgy a tudástermékek globális versenyét is globális háborúk kísérik. Az 1990-es évtizedben az amerikai pénzügyi érdekeltségek rejtett háborút viseltek Japán és a kelet-ázsiai tigrisek, majd Oroszország ellen; valamennyi esetben pénzügyi és gazdasági válságok léptek fel az érintett országokban. A volt szocialista országok liberális piaci átalakítása is egy sajátos európai gazdasági háborút jelentett. Tofflerék pontosan jelezték el?re ezt az új háborút, megállapítva, hogy a globális katonai, politikai és gazdasági hatalom megszerzését célozza majd meg az új világhatalom.

Az 1991-es Öböl-háború már ennek az els? szakasza, szinte el?készítése volt, és a tudásra épül? új globális hatalom fölénye a másodrangú ipari országgal szemben meggy?z?en érvényesült. Tofflerék világossá teszik, hogy a civilizációk közötti küzdelem nem az iszlám és a Nyugat között folyik, hanem az USA, Európa és Japán között. Azok között folyik a háború, akik egymás versenytársai, mert már mind kiléptek a t?ke korából, és beléptek a tudás korszakába. A globális hegemóniáért folyik ma is a harc, mint korábban az ipari korszakban, amit ugyanúgy háborúkkal lehet megszerezni ma is, mint a múlt században. A történelem azonban sokszor megtréfálja a küzd? feleket, mert az ipari korszak globális els?ségéért Nagy-Britannia és Németország között folytatott küzdelemb?l végül két másik hatalom, az USA és a Szovjetunió került ki gy?ztesen. A Pax Britannica két világháborúban széttört, de nem követte a Pax Germanica. Ma a Pax Americana globális hegemóniája jegyében élünk, de ki tudja, hogy a felgyorsult történelem mennyi id?t enged az új birodalomnak. Ki tudja, hogy nem járt-e le végleg a birodalmak kora?

(Alvin and Heidi Toffler: Creating a New Civilization, Turner Publishing, Inc., Atlanta, 1995)

Matolcsy György, hetivalasz.hu



Ajánló